

Frumen Gergő

Inszomnia

– jelenet valami után és valami előtt –

Személyek

ESTRAGON
VLADIMIR
POZZO
LUCKY

A színpad közepétől kicsit jobbra és előre van valami embemagyságú dolog, ami – akár egy ember is lehet, de az alakja alapján ez sem teljesen biztos – egészen le van takarva egy hatalmas fehér vászonlepedővel.

Estragon egy szűk fekete dobogón ül a színpad bal oldalán. Vladimir körbe-körbe járkál a színpadon, hol lassabb tempóban, hol pedig szinte futva, mint aki nagyon keres valamit.

ESTRAGON Ismered azt az arcot? *(Leveszi a zakóját és leteríti a földre.)*

VLADIMIR Milyen arcot?

ESTRAGON Tudod, azt, amelyiken ott húzódik két mély, olyan nagyon mély árnyék, mintha vésővel vésték volna oda. A szemei alatt, de nem táskák és nem is igazán ráncok.

VLADIMIR Hova lett?

Estragon, miközben beszél, leveszi a bal lábáról a cipőt, és lassan kiráz belőle másfél kiló homokot a földön fekvő zakóra.

ESTRAGON És mondjuk ez az arc – most már – tartozhat például egy olyan emberhez is, akinek mindene megvan, mármint nem úgy, hogy ő az Isten, vagy ilyesmi, csak, hogy most már beérkezett, megállapodott, van cipője, cipója, vánkosa, van ünneplő öltönye, kettő, sőt három.

Estragon komótosan lesepregeti a meztelen talpát és elégedett mosollyal majdnem visszaveszi a cipőt, de aztán meggondolja magát.

VLADIMIR De hát itt volt. Itt volt!

ESTRAGON *(Leteszi a cipőt maga mellé.)* De az is lehet, hogy kizárólag ünneplőben jár, a hétköznapokra már nincs is, amit felvegyen, nincs egy lyukas pulcsija sem.

VLADIMIR Megnézem itt hátul. *(Kimegy a kulisszák mögé.)*

ESTRAGON *(Hangosabban, hogy Vladimir bárhol hallja.)* Merthogy ő már maga mögött hagyta a hétköznapokat – tudod, az a valaki, akihez ez az arc tartozik, amiről beszélek – *(a zsebében kotorászik)* nem akar emlékezni rá, talán nem is tudja már, mi az, hogy hétköznap, narancsos kaviárt eszik pacsirtatojással, mit tudja ő már, hogy milyen jól esik egy szerdai vajaspírtós, vagy...

egy mazsola! (Kivesz egy mazsolát a nadrágja jobb zsebéből, beteszi a szájába, rágni kezdi.)

POZZO *(Érkezik; a szemén kerek, foncsorozott szemüveg – mint amelyet a vakok hordanak –, de úgy közlekedik, mint aki tökéletesen lát.)* Még mindig itt vagytok.

ESTRAGON Még itt.

POZZO És a másik?

ESTRAGON Magán kívül, keres valamit. *(Leveszi a másik cipőjét is, másfél kiló fehér kavicsot ráz ki belőle homokhalomra.)*

POZZO És az arc?

ESTRAGON Milyen arc?

POZZO Amiről az előbb beszéltél.

ESTRAGON Hallgatóztál? *(Komótosan lesepregeti meztelen talpát és elégedett mosollyal majdnem visszaveszi a cipőt, de aztán meggondolja magát.)*

POZZO Persze. Mindig hallgatózom. Szóval?

ESTRAGON Ja, azt csak úgy általánosságban. De tényleg érdekel?

POZZO Folytasd, folytasd!

ESTRAGON Olyan arc ez, amin van két mélyedés, vajat, véset, sötét eresz keresztbe'. *(A két cipővel megpróbálja összebb söpörgetni a homokot és a kavicsot a földre terített zakón.)*

POZZO Így született?

ESTRAGON Nem.

POZZO Akkor öreg?

ESTRAGON Az már csak a szegények kiváltsága.

POZZO Persze, persze, ha van pénzed, vehetsz kenőcsöt.

ESTRAGON Vehetsz bizony, hidratálót.

POZZO Ránctalanítót.

EGYÜTT Hidránctalanítót!

POZZO De ennek ellenére...

ESTRAGON De ennek ellenére nem tűnik el a szeme alól már soha többé.

VLADIMIR (*A takarásból. Ordít.*) Nem találooom!!!

ESTRAGON Mert az a két vajat, barátocskám, jóval korábban került oda. Abból az időből, amikor még korgott a gyomra.

POZZO Kinek?

ESTRAGON Hát annak a valakinek, akihez az arc tartozott. Kopogtak a szemei az éhségtől, így (*kopog a deszkákon: kopp - kopp - kopp*), sovány volt, és szinte nem aludt. Félt, ha elalszik, akkor valamiről lemarad, de ha ez nem jutott éppen eszébe, hát a saját gyomorkorgása ébresztette fel, s ha még ez sem lett volna elég, akkor a rettegés tartotta ébren, ami befészkelte magát ide: a hasába, meg ide: a szívébe, meg ide: a fejébe – hogy mi lesz, hogy lesz? mit hoz majd a holnap? – és így tovább.

Ez az arc jutott eszembe. Ismered?

POZZO Ezt a régi arcot?

ESTRAGON (*mosolyogva*) Neeem, az kiszámítható lenne. Az újat. Amin már nem fog az álmatlanság, mert a pocakja már minden nap tele, s ha bármi is nyomasztotta volna, hát rég vett magának divatos „altatókat”, amik úgy kiütik, mint a guta: puff már alszik is.

POZZO És álmodik.

Miközben beszél, Estragon másfél kiló sárga agyagot vesz elő a nadrágja bal zsebéből, és a homok-kavics halomra szórja.

ESTRAGON Ki tudja, már nem tartja számon, és nem is emlékszik, olyan édesen és mélyen szundikál. Csak azt lehet tudni biztosan, hogy *valaha* álmodott: épp csak nagyon röviden, de sokat, éles és illatos színekkel, formákat öltő hangokkal, hevesen, szenvedélyesen álmodott, fel-felriadva folyton, és soha ki nem pihelve magát.

POZZO És közben a két árok csak egyre mélyült a szeme alatt.

ESTRAGON Úgy bizony. Szabályosan odaégték –

POZZO – sercegeve, mint két billog, kitörölhetetlenül. S hiába alszik most már napi háromszor, hiába keni az arcára a kaviárt, lehet bármilyen puha és pihe, kipihent és kikent is ez az arc, az a két hasadék a szemei alatt már örökre a része marad.

ESTRAGON Hát ismered ezt az arcot?

POZZO Nem hiszem, de el tudom képzelni, hogy lehet ilyen. Annyiféle ember van.

Estragon leveszi a nadrágját és úgy hajtogatja a két szárát, hogy sáncot képezzenek a homok-kavics-agyag halom körül, aztán felnéz és – a levegőt befelé szívva – fűtül.

Lucky érkezik valahonnan; a szája előtt megafon, abba beszél, de lehet más, látványos – hangátalakító – készülék is, amit a szája elé, vagy a torkához tart és végig azon keresztül halljuk a szavait.

LUCKY Ó, hát itt vagy, azt hittem, már örökre elmentél.

POZZO Ó, ne. Azt hittem leráztalak. *(Estragonnak)* Azt hittem leráztam.

LUCKY De hát csak ide jöttél, onnan pedig jól idelátni. *(Közben mutatja, honnan.)*

POZZO Igen.

LUCKY Hát itt vagy. Ó, azt hittem, már örökre elmentél.

POZZO De hát csak ide jöttem, onnan pedig jól idelátni. *(Közben mutatja, honnan. Estragonnak)*
Azt hittem leráztam. *(Luckynak)* Azt hittem, leráztalak.

VLADIMIR *(A takarásból. Ordít.)* Nem találooom!!!

LUCKY Settenkedtél, láttalak.

POZZO Azt hittem alszol.

LUCKY Nem alszom valami jól, amióta minden este elszöksz előlem.

ESTRAGON *(félre)* Így kezdődik...

Vladimir visszaérkezik, a ruhája, arca, kezei piszkosak – mintha szenes lenne –; a bal kabátujja le van szakadva; liheg és patakokban ömlik róla a veríték)

VLADIMIR Voltam az utcán.

LUCKY *(Pozzónak)* Adj valami parancsot!

POZZO Mi?

VLADIMIR Nincs odakint.

ESTRAGON Mi?

VLADIMIR De bent se találok.

ESTRAGON Mit?

VLADIMIR *(Folytatja a körbe-körbejáráskálást a színpadon, mint aki nagyon keres valamit.)*

Lehet, hogy elvitte magával? Hihetetlen!

ESTRAGON Mit vitt el magával?

POZZO Kí?

ESTRAGON Godot?

VLADIMIR Hát itt volt? Tudtam!

ESTRAGON De hát nem épp te mondtad az imént...

POZZO Ki volt itt?

VLADIMIR Hát Godot! Itt volt, és elvitte magával, amikor aludtunk!

ESTRAGON De hát mit vitt el?

LUCKY *(Pozzónak)* Adj valami parancsot!

POZZO Nem akarok, hagyj, meguntalak, leszoktam rólad, értsd már meg végre.

LUCKY Adj valami parancsot!

POZZO Nem adok parancsot, nem vegzállak, nem egzecíroztatlak többé, ennyi volt, azt csinálsz, amit akarsz.

LUCKY Adj valami parancsot!

POZZO Hagyjál, hagyjál, én már nem olyan vagyok, én most már nem akarok rajtad tapodni többé, a saját lábamra állok, és ezzel a két kezemmel, ezekkel az ujjakkal itt, ezekkel a tenyerekkel, az én saját póre kezeimmel: dolgozni akarok. Dolgozni, dolgozni, dolgozni!

ESTRAGON *(Vladimirnek)* De hát mit vitt el?

VLADIMIR *(Továbbra is keres.)* Akkor csakugyan elvitte? Te tudod biztosan?

POZZO Miért vitte el?

ESTRAGON Biztos azt hitte, hogy az övé.

VLADIMIR De mi van, de mi van, ha csak eldugta valahol? Lehet, hogy ő is itt bújik a közelben, és kukucskál, hogy vajon rájövünk-e, hova rejtette?

POZZO Mi? Ez a Godot itt les valahol, és rajtunk röhög?

LUCKY (Pozzonak) Adj valami parancsot! Adj valami parancsot!
Adj valami parancsot!

Pozzo agyonveri Lucky-t. Hosszan. Közben egyre hátrébb, a színpad mélye felé ráncigálja, üti rúgja Luckyt, de onnan is tisztán hallani lehet, ahogy csontok törnek. Vér fröccsen – ízlés szerinti mennyiségben. Az aktus éppen annyira hosszan tart, hogy nem lehet tudni, hogy Lucky mikor hal meg pontosan, és hogy mennyi idő az, amikor Pozzo már csak egy élettelen testet püföl.

Vladimir felemeli a süllyesztő nyílásának fedelét. Az sem baj, ha a nézők látják, hogy valójában nincs ott lyuk, csak egy üres keret, s annak a fedele...

VLADIMIR (Beüvölt a sötét lyukba, mintha nagyon messzi mélységekbe kiáltana valakinek.) Háhh!
Na mi van? Na mi van? Na mi van, Godot-ka, he? (Gúnyosan) Itt bújik, kedves Godot úr? A nagy Godot! Add vissza, amit elvittél, te gané!

ESTRAGON Na?

VLADIMIR Semmi.

ESTRAGON Megőrülök, megőrülök!

VLADIMIR Nem bírod elviselni?

ESTRAGON Nem bírom elviselni, hogy szenvedsz. Azt hiszem túl sok empátia szorult belém. Valószínűleg a neveltetésem miatt.

POZZO (Abbahagyja a verést. Mindene csupa vér.)

Arrafelé kerested? (Véres kezével a nézőtér irányába mutat.)

VLADIMIR Jó ötlet.

Vladimir „Ilemegy” a színpadról, és elkezd a közönség között keresni.

VLADIMIR Ti addig nézzétek ott. (A színpad felé mutat.)

ESTRAGON Sokat segítene, ha tudnánk, mit keresünk.

VLADIMIR Hát ez az.

POZZO De hogy nézett ki ez a... *dolog*?

VLADIMIR Nem látom át az egészet.

POZZO Hát olyan nagy volt?

VLADIMIR Még annál is nagyobb.

ESTRAGON Te Vladimir...

VLADIMIR Mi az?

POZZO Ezt elkérhetem, Estragon?

ESTRAGON Hogyne, Pozzo. (Leveszi magáról fehér ingét és átnyújtja Pozzonak.)

VLADIMIR Lucky. (Lucky élettelen testére mutat.)

POZZO (Ugyanazon a hangon, mint korábban Estragon – mintha az előbb is ő mondta volna.)

Te Vladimir... (A fehér inggel letörli magáról a vért.)

Csend

POZZO *Ilyen* volt benne?

Pozzo visszaadja Estragonnak a véres inget, odaér a bársonyfüggönyhöz, azt egy helyen megmarkolja, és enyhén megemeli.

VLADIMIR *(A közönség utolsó soraiból.)* Lehet.

POZZO Akkor egy nagy, nehéz bársonyfüggönnyt keresünk?

VLADIMIR Nem tudom.

Estragon a homok-kavics-agyaghalom fölé görnyed, és másfél liter vért csavar ki rá, az ingből.

POZZO Ilyen volt benne? *(A nézőkre mutat)*

VLADIMIR Azt hiszem.

POZZO Akkor bémészködőket keresünk?

VLADIMIR Nem tudom.

A továbbiak alatt Estragon a jobb kezével egy marék magot vesz ki az alsónadrágjából, aztán a bal kezével elkezdli őket egyenként a halomra ejteni, majd legugol mellé, és figyel, hátha kihajt valami.

POZZO Ilyen volt benne? *(Széles mozdulatot tesz, amivel egyszerre mutat Estragonra, a letakart, embernagyságú dologra és Lucky testére.)*

VLADIMIR Akár.

POZZO Akkor egy alsógatyás alakot keresünk, aki magokat ültet egy vérrel megöntözött homok-kavics-agyag-halomba, és azt várja, hogy kikeljen, vagy pár méterrel hátrébb egy hullát –

Lucky feláll, és kimegy a bal takarásba.

POZZO – aki most felállt, és kiment a bal takarásba, vagy... *(Majdnem rámutat az embernagyságú, letakart dologra.)*

VLADIMIR Nem tudom.

Sötét